

Cirkulärnr: 1995:14  
Diariernr: 1995/0050  
P-cirknr: 1995-2:6  
Nyckelord: AGF-KL  
Handläggare: Lars-Gösta Andréén  
Sektion/Enhet: Förh  
Datum: 1995-01-10  
Mottagare: Kommunstyrelsen  
Personalfrågor  
Rubrik: Skiljedom i tvist rörande rätt till avgångsförmån enligt  
AGF-KL mellan TCO-OF genom Svenska Teaterför-  
bundet och Stockholms stad

Personalpolitik 1995-2:6

Nyckelord: AGF-KL

Förhandlingssektionen  
*Lars-Gösta Andréen*

1995-01-10

Kommunstyrelsen  
Personalfrågor

## **Skiljedom i tvist rörande rätt till avgångsförmån enligt AGF-KL mellan TCO-OF genom Svenska Teaterförbundet och Stockholms stad**

Skiljenämnden för AGF-KL har 1994-12-13 meddelat skiljedom i rubricerad tvist. Nedan ges bakgrunden till tvisten samt skiljenämndens domskäl.

### **BAKGRUND**

Stockholms stad sade i oktober 1990 upp fyra skådespelare - alla medlemmar i Svenska Teaterförbundet - från deras anställningar. Uppsägningarna var till följd av nedläggning av den skolteaterverksamhet i vilken skådespelarna som teatergrupp producerat och gett teaterföreställningar under ca 15 års tid.

Innan uppsägningarna hade staden erbjudit skådespelarna tillsvidareanställningar - med i övrigt oförändrade anställningsvillkor - som lärarvikarier vid Stockholms Skolor. De skulle därvid ingå i en sedan länge befintlig vikariegrupp som anlitas för såväl längre som kortare vikariat för lärare i olika skolor. Arbetstagarna hade emellertid inte godtagit dessa anställningserbjudanden.

Genom uppsägningarna upphörde anställningarna som skådespelare i oktober 1991, varvid arbetstagarna blev arbetslösa. Tvisten mellan parterna gäller huvudsakligen de fyra skådespelarna därmed blivit enligt AGF-KL berättigade till att erhålla avgångsförmåner.

## SKILJENÄMNDEN

### Allmänna utgångspunkter för prövningen

Den centrala tvistefrågan som förelåg till skiljenämndens bedömning var följande.

Kunde det anses att skådespelarna skäligen borde ha godtagit de tillsvidareanställningar som lärarvikarier vid Stockholms Skolor, som staden erbjöd dem innan uppsägningarna.

Den kollektivavtalsmässiga bakgrunden till tvistefrågan är bestämmelserna i AGF-KL § 3 (andra stycket i dess lydelse t.o.m. 1994-06-30), som bl.a. föreskriver att en arbetstagare inte är berättigad till avgångsförmån, om arbetstagen av arbetsgivaren har erbjudits men inte godtagit en anställning som arbetstagen skäligen bort godta.

För bedömandet av tvistefrågan fann skiljenämnden ledning av § 3 punkt 5 i det till AGF-KL hörande förhandlingsprotokollet 1984-06-14. Denna punkt - som i nu gällande kollektivavtal om AGF-KL ingår som punkt 3 i Bilaga 2 (Centrala och lokala protokollsanteckningar ) till AGF-KL - har följande lydelse:

*Bestämmelser och praxis ifråga om tillämpning av arbetslöshetsförsäkring skall tjäna som vägledning vid bedömandet av innebörden av att stå till arbetsmarknadens förfogande, vägran att godta anställningserbjudande m.m.*

Innebörden av protokollsanteckningen är att skälighetsbedömningen enligt AGF-KL § 3 skall ske med beaktande av bestämmelserna i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring (ALF) och den praxis som har utvecklats vid tillämpningen av dessa bestämmelser. Av betydelse är därvid bestämmelserna i 5 § ALF. Dessa skall ses mot bakgrund av bestämmelserna i 29 § ALF. Enligt 29 § ALF skall en försäkrad avstängas från rätt till arbetslöshetsersättning bl.a. om han eller hon har avvisat erbjudet lämpligt arbete. I 5 § ALF finns bestämmelser om när ett erbjudet arbete skall anses "lämpligt".

I 5 § ALF föreskrivs bl.a. att ett erbjudet arbete skall anses lämpligt, om inom ramen för tillgången på arbetstillfällen skälig hänsyn tagits till den försäkrades yrkesvana och förutsättningar i övrigt för arbetet samt andra personliga förhållanden.

Skiljenämnden konstaterade att bestämmelserna i ALF ger föga vägledning för bedömningen i det enskilda fallet och att detta även gäller förarbetena till lagbestämmelserna (SOU 1971:42 s. 173-177 och prop. 1973:56 s. 179-181).

De olika uttalandena i förarbetena har i propositionen sammanfattats på följande sätt: "---det skall eftersträvas att väga samman de skilda förhållanden som bör tillmätas betydelse för arbetsvalet till en helhetsbild. Bedömningen av arbetets lämplighet bör ske med hänsyn till arbetssökandens yrkeskunnande och personliga förhållanden. Detta innebär dock inte att en arbetssökande kan avvisa erbjudet arbete endast på den grunden att han ex-

empelvis har genomgått viss utbildning eller varit verksam i visst yrke." (a. prop. s. 180).

Den sista meningen i det citerade avsnittet ger uttryck för den av lagstiftaren fastslagna principen, att arbetslöshetsförsäkringen inte får tillämpas så, att den får karaktären av en "yrkesförsäkring" (a. prop. s. 181), dvs. i praktiken ger den försäkrade ett slags garanti för att få välja eller kvarstanna i det yrke som han eller hon utbildats för eller tidigare varit verksam i. En annan sak är att - såsom anges i själva lagtexten - skälig hänsyn skall tas till bl.a. den försäkrades yrkeskunnande och personliga förhållanden.

Skiljenämnden konstaterade, med den relativt ringa konkreta ledning som kan hämtas från lagtext och förarbeten, att det är givet att praxis vid tillämpningen av ALF är av stort intresse. Bedömningen av huruvida ett visst erbjudet arbete enligt 5 § ALF kan anses "lämpligt" eller ej sker i flertalet fall, där frågan ställs på sin spets, hos den arbetslöshetsklassa som den försäkrade tillhör. Denna kassa kan därmed antas ha goda förutsättningar att göra den helhetsbedömning av ett visst arbetes lämplighet för en viss medlem som enligt det tidigare anförda skall ske vid tillämpningen av 5 och 29 §§ ALF. Enligt skiljenämndens mening måste det därför vid prövningen av tvister av förevarande slag normalt tillmätas avsevärd betydelse, vad som i tvisten kan upplysas om den aktuella arbetslöshetskassans praxis avseende bestämmelserna.

### **De faktiska omständigheterna i tvisten**

Skiljenämnden konstaterade att i tvisten är fråga om fyra yrkesskådespelare, vilka vid tidpunkten för uppsägningarna var 54 - 57 år gamla samt att de under hela den yrkesverksamma delen av sina liv - 30 - 40 år - uteslutande har arbetat som skådespelare/regissör eller i någon mån med annat arbete med direkt anknytning till dessa yrken.

De fyra skådespelarna tillhör Teateranställdas Arbetslöshetskassa. Skiljenämnden ansåg - i enlighet med det tidigare anförda - att det bör tillmätas stor betydelse vad som kan antas skulle ha blivit dess bedömning, om arbetstagarnas vägran att anta stadens erbjudande förts dit som ett ärende rörande avstängning från rätt till arbetslöshetsersättning.

### **Skiljenämndens bedömning**

Skiljenämnden fann vid tvistens prövande att de av Stockholms stad erbjudna anställningarna som lärarvikarier inte var anställningar som de fyra skådespelarna skäligen bort godta - dvs. de var berättigade till avgångsförmån enligt AGF-KL.

Skiljenämnden grundade sitt ställningstagande på den tidigare anförda protokollsanteckningen (numera punkt 3 i Bilaga 2 till AGF-KL) samt följande omständigheter.

De fyra skådespelarna har sitt yrkeskunnande och sin yrkeserfarenhet på ett helt annat område än lärarområdet och saknar kunskaper och erfarenheter i

fråga om undervisning och andra sysslor som är förknippade med uppgiften att som lärare ha hand om enskilda elever och klasser inom ramen för vanligt skolarbete.

De var vidare 54 - 57 år gamla vid tiden för uppsägningarna, samt skulle inte - till följd av vägran att anta ifrågavarande anställningserbjudanden - bli avstängda från rätt till arbetslöshetsersättning från Teateranställdas Arbetslöshetskassa, (enligt bedömning från ordföranden i kassans styrelse).

## KOMMENTAR

En arbetstagare, som avvisar ett erbjudande om anställning - enligt § 3 AGF-KL - som skäligen borde ha godtagits, har inte rätt till förmån enligt AGF-KL.

Den här aktuella tvisten rör frågan huruvida en erbjuden anställning är sådan som arbetstagaren skäligen borde ha godtagit, dvs. om ett avvisande av anställningserbjudandet innebär att rätt till förmån enligt AGF-KL inte föreligger.

Enligt protokollsanteckning, punkt 3 i Bilaga 2 till nu gällande kollektivavtal om AGF-KL, skall bestämmelser och praxis ifråga om tillämpning av arbetslöshetsförsäkringen (ALF) tjäna som vägledning vid bedömandet av om ett anställningserbjudande är skäligt att godta eller ej. Härvid är erbjudet arbete som enligt § 5 ALF är att anse som "lämpligt" även att anse som skäligt anställningserbjudande enligt § 3 AGF-KL.

Vad som menas med att ett arbete är "lämpligt" anges i 5 § ALF. Sitt närmare innehåll har bestämmelserna fått i praxis. Den bästa källan vad gäller tillämpningsföreskrifter, kommentarer m.m. till ALF är "Regelbok för arbetslöshetskassor". Den kan beställas från Arbetsmarknadsstyrelsen (tel. 08-730 60 00).

Ett ställningstagande vad gäller skälighetsbedömning av ett anställningserbjudande enligt § 3 AGF-KL skall grundas på en sammanvägning av de förhållanden som är av betydelse i sammanhanget.

Avgörande betydelse för skiljenämndens domslut i den här aktuella tvisten har varit, en sammanvägning av arbetstagarnas ålder och deras avsaknad av yrkeserfarenhet utanför skådespelareyrket. I skiljedomen sägs bl.a. följande.

*De fyra skådespelarna har sitt yrkeskunnande och sin yrkeserfarenhet på ett helt annat område än lärarområdet. Enligt vad som framkommit saknar de kunskaper och erfarenheter i fråga om undervisning och andra sysslor som är förknippade med uppgiften att som lärare ha hand om enskilda elever och elevklasser inom ramen för vanligt skolarbete. De erbjudna anställningarna som lärarvikarier skulle således ha inneburit en radikal omställning till ett för de fyra skådespelarna helt nytt och främmande arbete, för vilket de i allt väsentligt får anses ha saknat erforderliga förutsättningar och som de skulle ha fått ge sig in på som rena nybörjare.*

*Dessa förhållanden hade måhända inte kunnat tilläggas avgörande betydelse, om det varit fråga om yngre personer eller personer med en annan bakgrund*

*i arbetslivet. I tvisten är emellertid fråga om personer som vid tiden för uppsägningen var 54 - 57 år gamla och som tidigare under mycket lång tid hade varit verksamma inom ett enda yrkesområde.*

## **FRÅGOR**

Frågor angående innehållet i detta cirkulär besvaras av Lars-Gösta Andréén.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET  
Förhandlingssektionen

Markus Gustafsson

Lars-Gösta Andréén